

Регламент (ЕС) 2023/2055 на Комисията — Ограничаване на умишлено добавени към продуктите пластмасови микрочастици

Регламент (ЕС) 2023/2055 на Комисията за ограничаване на синтетичните полимерни микрочастици в самостоятелен вид или умишлено добавени в смеси — по-известен като „ограничаване на пластмасовите микрочастици“ — започва да се прилага на 17 октомври 2023 г.

Комисията работи по **подробен документ с въпроси и отговори**, за да подпомогне прилагането на новите правила. Очаква се документът да бъде публикуван до края на 2023 г.

Междувременно, Комисията информира заинтересованите страни за прилагането **на ограничението за пластмасовите микрочастици, вкл. за пластмасовия блясък в самостоятелен вид и в продукти**. Информацията по-долу ще бъде включена в документа с въпроси и отговори след обсъжданията с държавите членки.

Защо Комисията иска да забрани блясъка?

Целта не е да се забрани всеки блясък, а да се замени пластмасовият блясък с по-екологосъобразен блясък, който не замърсява океаните.

Продажбата на блясък напълно ли е забранена от 17 октомври 2023 г.?

Не, става въпрос само за определени видове и употреби на блясъка, в зависимост от това от какво е направен, за какво се използва и дали е насипен, ненасипен или прикрепен към предмет. Освен това продуктите, които вече са на пазара — например продукти на пазара или в складовите наличности на доставчиците — могат да продължат да се продават до изчерпване на складовите наличности.

Състав: Засяга се само блясъкът, изработен от не-биоразградима, неразтворима пластмаса. **Биоразградимият, разтворим, естествен или неорганичен блясък не се счита за микропластмаса** и може да продължи да се продава.

Употреби: Забраната за продажба се отнася само до продажбата на (не-биоразградим, неразтворим) пластмасов блясък за употреби, които нямат преходен период, например за изкуство и занаяти, играчки, текстил (с някои изключения). **Блясъкът, използван в козметичните продукти и детергентите** (и за други употреби, които се ползват от специфични преходни периоди съгласно параграф 6 от ограничението), **може да продължи да се продава до края на този преходен период**.

Насипен срещу ненасипен срещу прикрепен блясък: Насипният пластмасов блясък за употреба без преходен период — за изкуство и занаяти, играчки — **е забранен от 17 октомври 2023 г.** (освен ако не е биоразградим или разтворим). Въпреки това, пластмасовият блясък не е засегнат от забраната, ако, когато се използва, той е затворен в твърда матрица (напр. блестящо лепило), твърди филми (напр. бои, мастила) или твърди предмети (напр. вътре в бижутерията, капачки за спрей и т.н.) или е напълно затворен (напр. в снежни глобуси). Що се отнася до пластмасовия блясък, който се поставя върху предмети, забраната за продажба ще се прилага от 17 октомври 2023 г. само за блестящи декоративни предмети (като — но не само — коледни декорации или шапки за парти), от които блясъкът се отделя при нормална употреба.

Повече детайли

Ограничението за пластмасовите микрочастици се отнася до синтетични полимерни микрочастици — по-известни като пластмасови микрочастици — в самостоятелен вид или умишлено добавени към смеси. Изделията не са в обхвата на ограничението.

Пластмасовият блясък сам по себе си (наричан още насипен пластмасов блясък) трябва да се **разглежда като смес** съгласно REACH и следователно попада в обхвата на ограничението.

— Забраната за пускане на пазара (параграф 1 от ограничението) се прилага от 17 октомври 2023 г. за пластмасовите микрочастици, вкл. пластмасовия блясък, в самостоятелен вид или умишлено добавен към продукти, за употреби, за които не е определен преходен период съгласно параграф 6 (напр. комплекти за изкуство и занаяти, играчки, коледна украса и т.н.). **Има обаче изключения, които не са засегнати от ограниченията:**

- продукти, вкл. блясък, изработени от материал, който е неорганичен (например стъкло, метал), естествен, биоразградим или разтворим във вода (извън обхвата, тъй като не се считат за пластмасови микрочастици);
- мъниста и пайети (и други декорации), предназначени за нанизване или зашиване (изделия; не са в обхвата);
- пластмасови микрочастици, вкл. пластмасов блясък, съдържащи се в технически средства (напр. затворени в снежен глобус) или трайно вградени в твърда матрица (напр. закрепени с лепило, бои или мастила, или вътре в твърди предмети) (изключени съгласно параграф 5);
- продукти, които трябва да се разглеждат като изделия съгласно REACH (вж. по-долу);
- продукти, които вече са на пазара към 17 октомври 2023 г. (вж. по-долу).

Пластмасовите микрочастици, вкл. пластмасовия блясък, които се използват самостоятелно или в продукти за употреба, за която е определен специален преходен период съгласно параграф 6 (напр. козметични продукти, детергенти), могат да продължат да се продават до края на този преходен период. **Например за насипен пластмасов блясък, използван като козметичен продукт, както и козметични продукти, съдържащи блясък (или други пластмасови микрочастици),** се предоставят специфични преходни периоди, съгласно параграф 6 и могат да продължат да се продават до:

- 16 октомври 2027 г. включително, за козметични продукти с отмиване (параграф 6б)
- 16 октомври 2029 г. включително, за козметични продукти без отмиване (параграф 6г)
- 16 октомври 2035 г. включително, за козметика за грим, устни и нокти (параграф 6в).
Имайте предвид, че от 17 октомври 2031 г. до 16 октомври 2035 г., за да продължат да се продават, продуктите за грим, устни и нокти трябва да носят етикет, указващ, че съдържат пластмасови микрочастици.

Когато пластмасовите микрочастици, вкл. **блясъкът, са прикрепени към изделие,** сценарият е по-сложен и зависи от това дали пластмасовите микрочастици могат да се считат за неразделна част от това изделие (и следователно забраната не се прилага, тъй като изделията са извън обхвата) или не (в който случай забраната се прилага за пластмасовите микрочастици) в съответствие с глава 2.3 от насоките на ЕСНА относно веществата в изделия съгласно REACH.

— В конкретния случай на пластмасов блясък, въз основа на горните насоки:

- в случай на блестящи изделия, за които декоративната функция е второстепенна — като текстил, използван за облекла или обувки, блясъкът винаги се счита за неразделна част от изделието. Тези блестящи изделия — например: облекло, обувки, завеси — са извън обхвата на ограничението;
- за блестящи изделия, които имат чисто декоративна функция или за които декоративната функция е основната функция на изделието — като текстил, използван в някои художествени и занаятчийски комплекти, играчки/парти шапки, коледна украса и т.н. — блясъкът може да се счита за неразделна част от изделието, само ако не се отделя от изделието по време на нормална крайна употреба (включително съхранение). В случай, че блясъкът се отдели от изделието по време на нормална крайна употреба, блестящото изделие трябва да се разглежда като комбинация от изделие (напр. изделие без блясък) и смес (блясък). В последния случай забраната се отнася до блясъка (но на практика цялото блестящо изделие не може да бъде продавано).

— Накратко, забраната за продажба ще се прилага от 17 октомври 2023 г. само за блестящи предмети, които имат предимно декоративна функция (като — но не само — коледна украса и парти шапки), от които блясъкът се отделя при нормална крайна употреба.

— На този етап Комисията не е в състояние да препоръча стандартен тест, за да докаже дали блясъкът се отделя при нормална крайна употреба.

Накрая, продуктите, съдържащи пластмасов блясък или други пластмасови микрочастици (за употреби, различни от посочените в параграф 6), които са били **пуснати на пазара преди 17 октомври 2023 г., не е необходимо да бъдат изземвани или изтеглени** от пазара, но могат да продължат да се продават в съответствие с параграф 16. Такъв би бил например случаят с готовите продукти в складовите наличности на дистрибутори/вносители/търговци на дребно. Имайте предвид обаче, че

- ако преди 17 октомври 2023 г. бъде закупена голяма торба с пластмасов блясък (или други пластмасови микрочастици), но тя бъде преупакована в нов продукт (като например по-малка опаковка), новият продукт трябва да бъде пуснат на пазара преди 17 октомври, за да продължи да се продава.
- за да се възползват от дерогацията в параграф 16 от ограничението и да продължат да се продават, внесените продукти, които не се ползват от преходен период съгласно параграф 6 (напр. комплекти за изкуство и занаятчийски комплекти, играчки), трябва да пристигнат на митническата територия на ЕС преди 17 октомври 2023 г.